

MEMO

Datum : 11 december 2020
Van : Wethouder Bart Porskamp
Aan : Gemeenteraad
Onderwerp : Beantwoording vragen CDA-fractie mbt Vitelco/HPT

Beste raadsleden,

Door de fractie van het CDA zijn vragen en stellingen vanuit de buurt rond Vitelco/HP voorgelegd aan het college. Uiteraard zijn wij graag bereid hierop te reageren. Hieronder geven wij per vraag/stelling een reactie. De vraag/stelling van de buurt staat in het kader, onze reactie er onder.

Rode stof

De vraag die aan TNO gesteld is geweest [zie rapport] onderzoek de samenstelling van de stof. Dhr Porskamp zegt dat er geen overeenkomsten waren van de verschillende monsters. Dit is niet waar. Naast de kleurovereenkomst heeft TNO ook aangetoond dat er meerdere stoffen/bolletjes in beide monsters zaten waaronder magnesium. Deze stof komt van nature niet voor in de natuur en moet dus haast wel uit de pijp van de fabriek komen. Dhr Porskamp zegt dat de GGD het eens is dat er geen verder onderzoek nodig is. Ook dit is niet waar. In het informele overleg tussen buurt/college en GGD medewerker heeft de GGD juist aangedrongen op meer onderzoek naar deze uitstoot!
TNO heeft aangegeven dat een blootstellingsonderzoek nodig is om definitief uitsluitel te krijgen.

Reactie m.b.t. rode stof

Onderzoek door TNO in 2017 (TNO-rapport, TR 2017/0144, d.d. 17 nov 2017) naar de samenstelling van de rode aanslag aan de Rode van Heeckerenstraat in Lichtenvoorde heeft uitgewezen dat deze aanslag voornamelijk bestond uit bolvormige organische deeltjes. Deze bolvormige deeltjes waren voornamelijk opgebouwd uit de elementen koolstof, stikstof, zuurstof en bevatte daarnaast kleinere hoeveelheden van de elementen natrium, magnesium, aluminium, silicium, fosfor, zwavel, chloor, kalium en calcium. Infrarood microscopie analyses lieten verder zien dat de bolvormige deeltjes voornamelijk afkomstig waren van een eiwit, vet en polysacharide houdende substantie. Op basis van deze resultaten lijkt de rode aanslag aanwezig aan de Rode van Heeckerenstraat in Lichtenvoorde voornamelijk van (micro)biologische oorsprong te zijn, waarschijnlijk algen.

Vergelijk van de rode aanslag aan de Rode van Heeckerenstraat in Lichtenvoorde met rood gekleurde vervuiling aanwezig op een filtermat afkomstig uit het afzuigkanaal van de spuitery van Vitelco liet zien dat de vervuiling op de filtermat voornamelijk uit een acryl houdende substantie leek te bestaan en daarmee niet vergelijkbaar was met de rood gekleurde aanslag aangetroffen in de Rode van Heeckerenstraat in Lichtenvoorde.

Reactie GGD

In een reactie per mail van 13 juli 2020 op de analyseresultaten en conclusies van TNO/ODRA heeft de GGD aangegeven dat ook zij geen relatie ziet tussen de rode aanslag die gevonden is in het vogelbadje c.q. het platte dak en de rode kleur van het filter afkomstig van het bedrijf. Rode algaanslag komt bij vogelbadjes regelmatig voor. Inderdaad komt Magnesium niet als vrij element in de natuur voor. Dit is echter ook geen conclusie van het TNO-onderzoek. Magnesium is wel een zeer veel

voorkomend aardmetaal gebonden in zouten, net als de andere aangetroffen elementen. Overigens is Magnesium voor de humane gezondheid een essentieel element als co-factor voor vele enzymen. Het is o.a. een bestanddeel van onze voeding.

Magnesiumpoeder heeft een lage toxiciteit via alle mogelijke blootstellingsroutes. Magnesium is het achtste meest voorkomende element en levert 2% van het gewicht van de aardkorst. In zeewater is het derde meest voorkomende element. Magnesium is aanwezig in voeding, drinkwater en medicijnen. Wij krijgen het dagelijks binnen en dat is maar goed ook want het is een essentieel element. Het menselijk lichaam kan hier goed mee overweg.

Het is wel zo dat inhalatie van Magnesium-poeder kan leiden tot irritatie van de bovenste luchtwegen; ook oogirritatie kan voorkomen. We hebben het dan wel over concentraties die onwaarschijnlijk zijn in de leefomgeving. In deze situatie is er volgens de GGD nauwelijks tot geen blootstelling en dus ook geen gezondheidsrisico, vanwege het gevonden magnesium.

Uit de jarenlange ervaring die de GGD'en hebben met dit soort vragen is bekend dat het zelden een "gif"-probleem is maar vooral een geurprobleem. Het lijkt vooral van belang daarop te focussen. Het bedrijf moet investeren om te voldoen aan het Gelderse Geurbeleid en dat zal leiden tot een verbetering. Waarschijnlijk is het beter als omwonenden samen met gemeente en bedrijf aan de oplossing van het geurprobleem werken dan te focussen op emissie en immissie/depositie van voor de gezondheid niet relevante stoffen.

De GGD heeft tijdens het informele overleg met een afvaardiging van de buurt op 1 juli 2020 geadviseerd om niet alleen toe te spitsen op de rode stof maar te gaan onderzoeken welke stoffen er feitelijk uit de pijp komen. Dit advies van de GGD is door het college opgepakt. De milieumeetdienst van de ODRA heeft opdracht gekregen om dit emissieonderzoek in Q1 van 2021 op te gaan pakken. Het gaat hierbij dus niet, zoals ten onrechte wordt opgemerkt, om een blootstellingsonderzoek naar de rode stof. Het is een emissieonderzoek naar welke stoffen er feitelijk door Vitelco/HPT worden geëmitteerd. Over de resultaten van dit emissieonderzoek brengen wij u uiteraard op de hoogte.

Geurmaatregelen

Dhr Porskamp zegt dat het advies en rapporten van Buro Blauw zijn gebruikt voor het samenstellen van de maatregelen. Dit is niet waar. De rapporten met maatregelen zijn juist aan de kant geschoven. De maatregelen die zijn voorgesteld door Buro Blauw zijn voor 90% verdwenen in het besluit. Wat is er op tegen deze maatregelen te toetsen bij Buro Blauw. Een beoordeling zal niet veel kosten lijkt me. Zij zijn de specialisten.

Dhr Porskamp zegt dat er geen economische afweging door Buro Blauw heeft plaatsgevonden. BBT betekent: Best Beschikbare Technieken die technisch en economisch haalbaar zijn. Deze staan genoemd in rapport Blauw 2017 BL2017.8362.01-V01. Onder andere een loshal, luchtwassers en andere technieken worden als BBT genoemd en dus ook als economisch haalbaar. In het besluit maatvoorschriften geur worden geen van deze maatregelen opgenomen.

Reactie geurmaatregelen:

Zoals reeds eerder aangegeven in de memo van 29 januari 2020, is in 2017 in opdracht van de gemeente een second opinion geuronderzoek uitgevoerd door Buro Blauw. In het geurrapport van 21 april 2017 is een opsomming opgenomen van geurmaatregelen die bij een bedrijf als Vitelco/HPT getroffen zouden kunnen worden. In het definitieve geurrapport d.d. 22 januari 2018 is ervoor gekozen om geen lijst met geurmaatregelen op te nemen maar om te kiezen voor een totale geurreductie die de maatregelen op moeten leveren om te kunnen voldoen aan de geurnorm. Kortom, doelvoorschrift (voldoen aan de richtwaarde) in plaats van middelvoorschriften (geurmaatregelen). In het definitieve geurrapport is opgenomen welke geurreductie er behaald moet worden om aan de grenswaarde respectievelijk de richtwaarde uit het Gelders Geurbeleid te kunnen voldoen.

Niet alle genoemde geurmaatregelen uit het rapport van Buro Blauw d.d. 21 april 2017 worden opgelegd als maatwerkvoorschriften. We hebben hier te maken met een bestaand bedrijf (meer dan 100 jaar hier gevestigd) met vergunde rechten. Er moet dus naast de geurreductie die de maatregelen opleveren, ook worden gekeken naar de haalbaar- en betaalbaarheid van de op te leggen geurmaatregelen. Bij een eventuele rechtsgang zal ook de rechter deze aspecten van haalbaarheid en betaalbaarheid toetsen en meewegen.

Deze strategie past bij de uitgangspunten die wij steeds gehanteerd hebben, namelijk:

- Komen tot een vergunbare situatie;
- Het toetsen aan de strengst mogelijke geurnorm om geuroverlast te beperken.

In het maatwerkbesluit van 27 oktober 2020 zijn de uitgangspunten (emissies, bedrijfstijden ed) uit het rapport van Buro Blauw grotendeels overgenomen. Op enkele punten heeft een aanpassing plaatsgevonden. Hierover heeft de ODRN contact gehad met Buro Blauw. Tevens is in het maatwerkbesluit beschreven waarom bepaalde geurmaatregelen zoals genoemd in het rapport van Buro Blauw van 21 april 2017 niet zijn opgelegd en/of zijn vervangen door andere geurmaatregelen, als voorbeeld:

- geen loshal voor de lossen van de huiden maar een centrale afzuiging middels onderdruk;
- geen nageschakelde techniek maar een schoorsteen van 30 ipv 13 meter hoog.

Voordat het ontwerpmaatwerkbesluit ter inzage is gelegd, is hierover mailcontact geweest met Buro Blauw. Buro Blauw heeft daarin aangegeven akkoord te zijn met de inhoud van het maatwerkbesluit, inclusief de opgelegde geurmaatregelen. Nadat de opgelegde geurmaatregelen zijn uitgevoerd wordt op alle woningen voldaan aan de grenswaarde uit het Gelders Geurbeleid. De richtwaarde wordt op de meeste maar niet op alle woningen (ca. 80) gehaald.

Kortom:

De richtwaarde waaraan wordt getoetst, is de strengste norm uit het Gelders Geurbeleid die opgelegd mag worden bij bestaande bedrijven. Er is beoordeeld welke geurmaatregelen redelijkerwijs aan Vitelco/HPT opgelegd mogen worden. Hierbij rekening houdend met de geurreductie die de maatregelen opleveren én de kosten die deze maatregelen met zich meebrengen. Het definitieve maatwerkbesluit is vastgesteld en ligt op dit moment ter inzage.

Geurnorm

Dhr Porskamp zegt dat ze meer doen dan nodig is bij grenswaarde. Hij draait de conclusie om. Hij doet minder dan de richtwaarde die minimaal nodig is. Richtwaarde is afdwingbaar zie Gelders Geurbeleid of zowel strenger[streefwaarde] als dat met BBT maatregelen realiseerbaar is. Art 4 lid.1. Een minder strenge norm grenswaarde is niet mogelijk. In artikel 16 van Gelders Geurbeleid staat dat de toetsingswaarde wordt bepaald door de ligging / hedonische waarde geur, gebiedsfunctie, klachtenpatroon etc. Gezien situatie Vitelco zou dus een streefwaarde van toepassing moeten zijn. Dhr Porskamp bestrijdt dat een grenswaarde ernstige hinder inhoudt. In artikel 16 algemene toelichting staat dat de grenswaarde overeenkomt met het niveau waarbij vrijwel altijd sprake zal zijn van ernstige hinder. Dit kan dus niet!

Dhr Porskamp stelt dat de GGD het eens is met de voorgestelde maatregelen. De GGD heeft zelf meermaals aangegeven dat zij niet het bevoegd gezag zijn en de maatregelen bepalen. Hun rapport is duidelijk stellen zij. Langdurige blootstelling aan geuren kan ernstige gevolgen hebben voor bewoners. Dhr Porskamp stelt dat de grenswaarde overeenkomt met de GES score van 3-4 wat dus als matig is gekwalificeerd door de GGD. Dit vind dhr Porskamp genoeg? Matig?

Reactie geurnorm:

Het Gelders geurbeleid gaat voor een bedrijf met bestaande geurbronnen uit van de richtwaarde (of zoveel lager als met toepassing van BBT mogelijk is) als het aanvaardbare niveau van geurhinder. De streefwaarde is van toepassing op nieuwe geurbronnen. Op een combinatie van bestaande en nieuwe geurbronnen binnen een bedrijf is de richtwaarde van toepassing. Gemotiveerd naar boven afwijken van de richtwaarde tot ten hoogste de grenswaarde is mogelijk.

Uit het rapport van Buro Blauw blijkt dat Vitelco/HPT op dit moment niet voldoet aan de grenswaarde uit het Gelders Geurbeleid. Vanuit het BBT principe is beoordeeld welke maatregelen redelijkerwijs opgelegd kunnen worden. De geurmaatregelen zijn doorgerekend en getoetst aan de richtwaarde. De richtwaarde wordt op het merendeel van de woningen gehaald. Voor meer informatie wordt verwezen naar het maatwerkbesluit.

De streefwaarde geldt, zoals al eerder is genoemd, voor nieuwe situaties.

Voor wat betreft de genoemde langdurige blootstelling aan geuren en de gevolgen daarvan, wordt verwezen naar de reactie van de GGD onder de beantwoording van de rode stof.

Voor wat betreft de genoemde GES score (gezondheidskundige beoordeling) wordt het volgende opgemerkt. Op dit moment wordt er door Vitelco/HPT niet voldaan aan de grenswaarde (1,5 Ou/m³). In de systematiek van de GES score wordt dit beschouwd als een 4, zijnde 'matig'. Na het treffen van de geurmaatregelen wordt op alle woningen voldaan aan de grenswaarde (1,5 Ou/m³). Dit komt overeen met een GES Score van 3 ('vrij matig'). Op de meeste woningen wordt voldaan aan de richtwaarde (0,5 Ou/m³), overeenkomend met een GES score van 1 'goed'.

Kortom:

Nadat alle opgelegde geurmaatregelen zijn uitgevoerd wordt op de meeste woningen voldaan aan de GES score 1, 'goed'. Op ca. 80 woningen wordt voldaan aan GES score 3, 'vrij matig'. De GGD adviseert GES score 4 of lager. Dit komt overeen met maximaal de grenswaarde uit het Gelders Geurbeleid. Daaraan wordt op alle woningen voldaan nadat de opgelegde geurmaatregelen feitelijk zijn uitgevoerd.

Verwachtingsmanagement/verblijfstijd

We horen op iedere raadsvergadering dat er aan verwachtingsmanagement moet worden gedaan. Men sorteert dus voor op dat er niks wordt gedaan of dat men er niks aan wil doen? De wet moet gewoon worden toegepast net als bij iedereen!!! Dezelfde wet zegt ook dat je niet langer dan 4 uur mag werken in het gebied.

Reactie verwachtingsmanagement/verblijfstijd:

Zoals bekend is het maatwerkbesluit geur inmiddels definitief vastgesteld. Daarnaast ligt de ontwerp omgevingsvergunning op dit moment ter inzage. Met de aanstaande omgevingsvergunning en het maatwerkbesluit heeft Vitelco/HPT is de vergunningssituatie overeenkomstig de huidige bedrijfsvoering vastgelegd. De geurmaatregelen moeten uiterlijk binnen 2 jaar na het onherroepelijk worden van het maatwerkbesluit zijn uitgevoerd. Mocht er beroep worden ingesteld, dan gaat dit langer duren dan de gestelde 2 jaar.

Voor wat betreft het 4 uur mogen werken in het gebied, wordt het volgende opgemerkt.

Er wordt bij ruimtelijke ontwikkelingen onderscheid gemaakt tussen bestaande en nieuwe situaties en tussen geurgevoelige en niet-geurgevoelige objecten. Om als geurgevoelig te worden aangemerkt moet sprake zijn van een gebouw waarin langdurig menselijk verblijf kan plaatsvinden. Het gaat hierbij niet alleen om woningen, maar ook om bijvoorbeeld scholen, kantoren, winkels en werkplaatsen. Langdurig menselijk verblijf is volgens de rechtspraak vaak minimaal 8 uur per dag gedurende een (werk)week. Let wel: de uitspraken van de rechter zijn sterk casuïstisch en kunnen niet tot de conclusie leiden dat bij een bepaald aantal uren aan verblijf per definitie sprake is van een geurgevoelig object. Het is dus niet zo dat er bijvoorbeeld een vaste ondergrens geldt van 4 uur per dag.

Voor bedrijf en woningen in de bestaande situatie is sprake van een eerbiedigende werking: het bedrijf heeft toestemming om de bedrijfsvoering uit te oefenen binnen de bestaande vergunningen en moet daarbij de voorschriften in acht nemen. Door omwonenden ervaren overlast moet dan in eerste instantie vanuit toezicht en handhaving worden opgepakt. Als blijkt dat een bedrijf onaanvaardbare geurhinder veroorzaakt kan dat resulteren het opleggen van maatwerkvoorschriften (op grond van artikel 2.7a lid 4 Activiteitenbesluit). Dat traject loopt nu in het geval van Vitelco/HPT.

Door het treffen van aanvullende maatregelen moet het bedrijf een aanvaardbaar niveau van geurhinder bereiken. Het is een bestuurlijke afweging wat als aanvaardbaar niveau wordt gezien. Anders gezegd: het niet meewerken aan nieuwe geurgevoelige objecten binnen de geurcontour vanwege het niet kunnen garanderen van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat houdt geen noodzaak tot sanering van een bestaande situatie in. Er geldt dus geen wettelijke saneringsverplichting.

In het buitengebied, bij woningen rondom veehouderijen, komt iets vergelijkbaars regelmatig voor. Door een historisch gegroeide situatie kan een veehouderij een te hoge geurbelasting op woningen hebben. Die geurbelasting is dan hoger dan de geurnorm. De veehouderij zit dan als het ware “op slot” en mag dan alleen nog uitbreiden in dieraantallen door in geurbelasting terug te gaan. Er bestaat echter geen wettelijke verplichting om die geurbelasting te verminderen als het bedrijf in werking blijft volgens de vergunde of gemelde situatie. Aan nieuwe woningen binnen de geurcontour van de veehouderij kan echter niet worden meegewerkt, tenzij de gemeente vindt dat desondanks sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat en de belangen van het bedrijf niet onevenredig worden geschaad (bijvoorbeeld door al dichterbij gelegen woningen).

Uitstoot stoffen

Misschien kun je met deze verdieping van de gegeven antwoorden meer begrijpen van welke chemische troep de leerlooier uitstoot en dat er echt niets aan wordt gedaan. Ook niet met de voorgenomen nieuwe maatregelen.

Een voorbeeld (we houden niet op...) waar staat in het rapport van Buro Blauw dat er een hoge schoorsteen moet komen?? De uitstoot van vieze stoffen wordt er niet minder om?

Reactie uitstoot stoffen:

In het rapport van Buro Blauw van 21 april 2017 wordt o.a. gesteld dat verladingsemissies (lossen huiden) of gereinigd moet worden of via een hogere schoorsteen afgevoerd moet worden. Het is dus niet correct dat de hogere schoorsteen niet door Buro Blauw is genoemd als mogelijke geurmaatregel. Voor meer informatie over de mogelijke geurmaatregelen en de feitelijk opgelegde geurmaatregelen wordt verwezen naar de passage onder ‘reactie geurmaatregelen’ zoals eerder behandeld in deze memo. Zoals ook reeds eerder genoemd in deze memo, wordt er in Q1 van 2021 een emissieonderzoek uitgevoerd.